

TARİHE GEÇMİYEN BİR KAHRAMANLIK VE BÜYÜKLÜK MENKİBESİ

Celâl Arat
Yozgat Sayılavı

Türklüğün ve Türkün varlığını, namusunu ve istikbalini mon-diyal harbin kan, ateş ve ihtiras kasırgalarından kurtaran Büyük Şefimiz, Ulu Önderimiz ve ebediyyen payidar olacağı mukadder bulunan Büyük Türk Milletinin Büyük Evlâdı Dâhi Liderimiz Atatür-kün huzurlarında bulunmakla mübahi olduğum bir gün; kahraman-lar yatağı olan Gelibolu Yarımadası muharebelerinde fırkasının (Mürettep 19 uncu fırka) bir tabur kumandanı bulunan bana «men-kıbemi yazmak» emrini verdiler.

Hiçbir medih ve mubalâğa hislerine kapılmaksızın bu dakika-nın hayatımın en mesut anlarından birisi olduğunu itiraf edebilirim. Zira hakikatte Büyük Şefin menakıbından bir zerre olan benim menkıbem büyük kumandanın, tarihçilerin meçhulü olan bazı büyük meziyetlerini gösterecek ve emrine verdiğimiz ilk günler-den ve ta uzaklardan itibaren hissetmeğe ve sonra da yakından gözlerimizle görmeğe başladığımız o büyüklüğü gücümün yettiği, dilimin döndüğü derecede anlatmakla çoktanberi ifasına bir fırsat bulamamış olduğum çok hazlı bir vazifeyi yapmış olacağım :

Mondiyal harbe girişimizin akabinde mensup bulunduğum 6 ıncı fırka Gelibolu Yarımadasındaki kahramanlarımızın arkasını kesmek emelile Saros Körfezine çıkarılacak düşmanı karşılamak için bu körfeze gönderilmişti. Burada bulunduğumuz müddet zarfında hepimiz cenupta çarpışan yigit kardeşlerimizin çetin savaşına biran evvel yardım edebilmek arzusunun verdiği heyecanla şid-detle müteheyyiç bulunmakta idik. Buradaki vazifemizin de çok mühim olduğunu ve düşman buraya da çıktığı takdirde cenup sa-vaşını biraz olsun hafifletebileceğimizi takdir etmekle beraber düşmanın buralara çıkmak niyetinde olmadığını ve bütün şiddeti-ni cenuptaki muhtelif cephelere tevcih etmekte bulunduğunu gör-dükçe bir gün değil, bir dakika evvel cenuba ve bilhassa daha o

tarihte ismi bizlere kadar gelmeğe başlamış bulunan cenubun en kahraman kumandanı Miralay Mustafa Kemal Beyin yanına koşmak ateşile yanıyorduk. Nihayet beklediğimiz ve istediğimiz hiç olmazsa fırkamızın bir alayı için oldu: 6 ncı Fırkanın Onsekizinci Alayı bu firkadan alınarak Mürettep Ondokuzuncu Fırka, yani ilk gayemizi teşkil eden kahraman kumandanın fırkasına verildi. Daha bu emri telâkki ettiğimiz gün zafer iman ve itimadı kalplerimize o kadar hâkim olmağa başlamış idi ki, yürüyüşe geçtiğimiz dakikadan itibaren ergeç düşmanın denize döküleceğini şimdiden görür gibi oluyorduk. Cenuptaki yiğit kardeşlerimize sokuldukça ve bilhassa geçtiğimiz yollarda isminden ve hayalinden gıda aldığımız Büyük Kemalin, Türk Milletinin en karanlık günlerinde sinesinde doğmağa başlamış olan Büyük Evlâdının ismile anılan “Kemal geçidi,, “Kemal sırtı,, “Kemal yeri,, gibi isimlere rasladıkça, heyecanımız yakacak ve yıkacak korkunç bir kin ve intikam ateşi halini alıyordu. Fırka mıntakasına girdikten sonra şimdiye kadar hayalinden ve isminden heyecan duyduğumuz büyük Kumandanın beşuş, fakat ne istediğini, ne beklediğini anlatan azimkâr çehresile karşılaştığımız zaman sanki heyecanımızla bütün düşman âlemini bir hamlede boğacağımıza iman edecek derecede benliğimizde müthiş ve yenilmez bir artma hissediyorduk.

Ben burada o kahramanın o gün emrinde bulunan 19 ncı fırka ile bilâhare onun emrine geçmek taliine mazhar bulunan diğer fırka, kolordu ve orduların ne yararlıklar gösterdiğini ve bütün dünyaca malûm bulunan büyük hakikatleri tekrar edecek değilim. Benim burada yazmak istediğim şey: O büyük tarihin büyük çerçevesi içerisinde kalan ve onun bir zerresini teşkil eden, fakat bizler için mezara kadar kalplerimizde yanacak bir meşale gibi ebedi ve kıymettar olan, büyük kumandanımız için belki küçük, fakat bizim için çok büyük bulunan bir menkıbedir:

Mutat siper muharebelerile geçen günler, haftalar ve aylardan sonra nihayet 1915 senesinin 14 Haziran gecesi taburumla düşmana taarruz emrini almıştım. Bana hayatının en mesut günü hangisidir? Diye sorarlarsa, belki daha ziyade bugünü söyleyeceğim. Çünkü harimimize saldırmış olan düşmanla nihayet göğüs göğüse çarpışabileceğimiz, intikam keskinliğiyle parlıyan süngülerimizi göğüslerine saplıyabileceğimiz saatler işte artık gelmişti. Sevincimden heyecanıma adeta hâkim olamıyor ve bir saniye evvel düşman üzerine atılmak istiyordum. Emir geceyarısı verilmişti. Vazifemiz on adım ilerimizde bulunan birinci düşman siperlerini

ve yine aynı mesafelerle bunun arkasında bulunan siperleri almak. Taarruza alayımızın birinci taburundan yüzbaşı Rifat Bey kumandasında bulunan bir bölükle takviye edilen taburum memur edilmişti.

Bulduğumuz siperlerin ismi tarihe de geçmiş olan Arıburunda meşhur «Mehmet Çavuş» siperleri; yerimizin ismi yüksek sırtta «Cesaret Tepesi»; sağ cenahımız bir yar, sol cenahımız «Korku Deresi,, ve taarruz edeceğimiz düşman mevzilerinin bulunduğu tepe de «Hain Tepesi,, idi.

Düşman kendi siperlerini bizim tarafımızdan zabtedildiği takdirde yandan çok şiddetli tüfek, makineli tüfek ve top ataşına alabilecek şekilde tertip etmişti. Taarruz emri verildiği zaman taburumun iki bölümü ateş hattında, iki bölümü ihtiyatta idi.

Beni takviyeye memur edilen bölük te esasen sol cenahımda ateş hattında idi. Taarruz emrini alıp sevinçle okuduktan sonra taburumun ateş hattında münasip bir mahalle gittim. Beş bölük kumandanını da buraya çağırdım. Kendilerini bu mazhariyetimizden dolayı evvelâ tebrik ettim. Ve esasen daima ayarlı bulunan saatlerimizi tekrar kontrol ettikten sonra her bölümün taarruzdaki vazifesini anlattım ve tekrar ettirdim. Şuracıkta kırk sekiz saatten ziyade değiştirelimiyerek cephede kalmış olan, kahraman bir zabitemin, şehit birinci mülâzım Talât Beyin de menkıbesini zikretmekten kendimi alamam:

Birinci mülâzım Talat Beye kendisini bazı zaruretler neticesinde değiştiremediğimden dolayı hatırını almak üzere bazı cemilekâr sözler söylediğim zaman bana çok ciddi ve hürmetkâr bir lisanla vermiş olduğu şu cevap hâlâ kulaklarımda çınlamaktadır: « Kumandanım, beni bugün için yetiştiren büyük milletime olan borcumu ve başımızda bulunan büyük kumandanımıza (kastedilen fırka kumandanımız Mustafa Kemal Beydi) karşı olan vazifemi ancak hayatımla ödersem müsterih olacağım. Hayatta esasen bir hemşiremden başka kimsem yoktur. Bunu da büyük milletime, büyük kumandanıma emanet ederim.

Bölük kumandanlarıma verdiğim emir mucibince taarruz tamamen sessiz ve baskın şeklinde yapılacak, Allah Allah nidaları bile söylenmeyecek ve taburumun bu taarruzuna ilk işaret te muayyen anda düşmanın tepesinde pathyacak bombalar olacaktı.

Emir aldıktan on beş dakika sonra taarruzumuz başlamış ve biraz sonra da biz düşmanın birinci, ikinci ve üçüncü siperlerine girmiştik.

Aylardanberi bugünü beklemiş olan taburum aslanlar gibi saldırmıştı. Burada bütün kahramanlar meyanında yine bölük kumandanım birinci mülâzım Talat Beyi yadetmeden geçemeyeceğim. Bu aslan yavrusu aslan zabıtım tabancasındaki bütün kurşunlarını ve üstündeki bombalarını kullandıktan sonra kırbacile de bilâperva düşmana saldırmış ve nihayet emeline nail olmuş, rahmetlerin en şereflişine kavuşmuştu. Esasen bütün taburum taarruzunu sanki hizada bir gece taarruzu talimi yapıyormuş gibi hiç korkusuz ve pervasız yapmıştı.

Çünkü bütün tabur ölmemeği değil, ölmeği tabii görüyor ve hayatını değil, yalnız büyük kumandanın emrini harfiyyen ifa etmeği ve düşmanı neye mal olursa olsun mutlaka tepelemeği düşünüyordu. Nihayet acı hakikati anlıyan ve cepheden bize bir şey yapamayacağını da gören düşman evvelden hazırladığı müthiş yan ateşi tertibatını bütün dehşet ve şiddetle aleyhimize kullanmağa başladı.

Elimizde bulunan düşman siperleri düşmanın karadan ve denizden tevcih ettiği projektörlerle gündüz gibi aydınlanmış ve yine karadan ve denizden üzerimize çevrilen her nevi ateşlerle bir cehenneme dönmüştü. Bütün şiddetle şafağa kadar devam eden bu ateş, hiçbir tehdit ve ateşten yılmadan elindeki düşman siperlerini terketmiyen tam mevcutlu taburumu tamamen eritmişti; kahraman taburum elindeki düşman siperleri üzerinde kahramaca canvermeği tercih etmişti. Şafakla beraber esasen daima kahramanlarının yanından ayrılmıyan büyük kumandanı yanımda görünce taburumun kâmilan erimiş olduğunu unutmuş ve âdeta yalnız basıma da mevkiimi muhafaza edebileceğimi zannedecek derecede o güneşten, o iman ve kuvvet kaynağından taze iman ve kuvvet almıştım. Emsalsiz dehası ve ihatasile her şeyi herkesten daha iyi gören, kavrıyan ve anlıyan büyük kumandanım vaziyeti içinde bulunan benden daha iyi anlamış olmasına rağmen bana şu suali sormuştu :

- Celal! taburun nerede ?
- Kumandanım işte düşman siperleri üzerinde yatıyor.
- Ziruh mu, biruh mu ?
- Gördüğünüz gibi kumandanım.

Büyük kumandana daha fazla söz söylemek hadnaşinaslıktan başka bir şey olmazdı. Vaziyeti derhal ihata eden Büyük Kemal bana derhal şu emri verdi :

“Üçüncü taburu da senin emrine verdim. Vaziyetini muhafaza et!”, Büyük Kumandanımızın her emrini olduğu gibi bu emrini de harfiyyen icra ettik ve düşmana mevzilerimizden bir karış yer vermedik; yer vermedik değil, düşmanın siperlerinden bir adım atmasına hattâ kafasını çıkarmasına da meydan vermedik. Büyük Kumandanımız bana yukardaki suali tevcih ettiği yer de şehitlerimizin cesetleriyle dolu idi. İşte ancak onun, o Büyük Kumandanımızın şahsında görülen bu ve nihayetsiz diğer kahramanlıklar hepimizin kana kana içtiği bir cür’et ve şecaat kaynağı idi. Büyük Kumandan hiç kimsenin kafasını çıkaramadığı siperlerde bir neferinin sırtına çıkar ve bilâperva düşman mevzilerini tetkik ederdi. Bu Büyük insan gerideki kumanda mevkilerinden ziyade ilerdeki kahramanlarının yanında vakit geçirirdi ve cepheadeki tehlike ne kadar ziyade ise, o da o nisbette fazla kahramanlarının yanlarında ve etrafında görünür ve etrafa bir güneş şuaı gibi, cür’et, şecaat ve kahramanlık enerjileri serperdi. Daima o Büyük Kumandanın şahsına in’itaf eden bu gibi menkıbeler nihayetsizdir.

Ben Büyük Kumandanımın ne talili bir zabiti imişim ki, onun yalnız Çanakkaleyi değil, bütün Milleti ve Vatanı da kurtardığını ve yine onun elile aslanlar yatağı ve en çetin yurt hisarı olan Çanakkalenin “gayriaskerilik”, bağlarından da kurtarıldığını gördüm. Daima iyi neticelere, mutlaka vatan ve milletin hayrına matuf olan onun emirlerini ifa uğrunda ölen arkadaşlarım da hiç şüphesiz talili idiler. Fakat heyhat! Onlar uğrunda can verdikleri Büyük Kumandanlarının ve vatanlarının bu mazhariyetlerini benim gibi göremediler.

Çanakkale demek Mustafa Kemal demektir. Gönül çok ister ki: Yalnız Çanakkaleyi değil, düşmanların çok feci kast ve emellerine maruz kalan bütün Türk Vatanını ve Türk Milletini kurtaran ve yalnız kurtarmakla da kalmayıp onu en iyi bir istikbale doğru bütün hızile ilerleten Büyük Şefimizin, tarihte eşi bulunmıyan Büyük Dâhi Atatürkümüzün muazzam diğer bir heykeli de Nevyork limanının ağzındaki “Hürriyet Abidesi,, gibi yüce Türk Millet ve Vatanının kapısı demek olan Çanakkale Boğazına gireceklere karşı Gelibolu Yarımadasının en ileri ve göze görünür bir tepesine, bir zamanlar düşman top, makineli tüfek ve tüfeklerinin bize ateş saçtığı tepelerden birisi üzerine dikilsin. Türklüğün kurtuluş ve hürriyet abidesi demek olan bu abide de Amerikalılarınki gibi

Çanakkale Boğazına sokulurken gece ve gündüz ta uzaklardan görünsün.

*
* *

Belleten:

Tabur kumandanının menkıbesine esas tuttuğu taarruzun stratejik değerini aydınlatmağı vazife sayarız: Bu taburun yüksek kahramanlığı ile yapılan vazife cenupta Seddülbahir cephesinde yapılmakta olan düşman taarruzunu sağ cenahımızdan sert bir darbe ile önliyerek düşmanın sade dikkatini değil, aynı zamanda bir kısım kuvvetini de şimale çekmek amacını güdüyordu. Tabur o günkü kumandanının yazdığı gibi, aldığı emri şimşek gibi yaptı ve Büyük Kumandanın maksadı temin olundu.